

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سرشناسه:

باقری خورانی، محمدحسن، ۱۳۶۴ -

عنوان و نام پدیدآور: تحلیل موضوعات روز از دیدگاه

حقوق عمومی/نگردآوری و تنظیم محمدحسن باقری خورانی.

مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۴۲۰ -

مشخصات ظاهری: ج: ۱

شابک: ج: ۵-۸۱-۸۳۷۸-۶-۱۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه.

مندرجات: ج: ۱. مجموعه کرسی های ترویجی پژوهشکده شورای نگهبان.

موضوع: حقوق عمومی -- ایران

Public law -- Iran

حقوق -- ایران

Law -- Iran

شناسه افزوده: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان

رده بندی کنگره: KMHT۰۰۰۰۰۰

رده بندی دیویی: ۳۴۹/۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۹۷۸۲۹۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیا

تحلیل موضوعات روز از دیدگاه حقوق عمومی

مجموعه کرسی‌های ترویجی پژوهشکده شورای نگهبان

جلد اول

پژوهشکده شورای نگهبان

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۳۹

تلفن پستی: ۱۵۸۷۶-۸۵۷۱۲

نماینده: ۰۲۱-۶۰۱۴۸۱۷

www.ccri.ac.ir

nashr-rc.ir

خیابان سرفراز، کوچه پنجم، پلاک ۱۱، صندوق پستی: ۱۵۸۷۶-۸۵۷۱۲، تهران، خیابان بهشتی

تحلیل موضوعات روز از دیدگاه حقوق عمومی

مجموعه گرسی‌های ترویجی پژوهشکده شورای نگهبان
جلد اول

ارائه دهندگان: سید مجتبی حسینی پور
حامد نیکونهاد، علی فتاحی زفرقندی
حسین امینی پزوه، حمید نظریان
گردآوری و تنظیم: محمدحسن باقری خوزانی
ناشر: انتشارات پژوهشکده شورای نگهبان
چاپ اول: ۱۴۰۲ شمارهگان: ۵۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۸۱-۵

* این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است.
نشر و تکثیر تمام یا بخشی از اثر به هر شکل،
بدون کسب اجازه کتبی از ناشر ممنوع است.

فهرست

- الزامات حقوقی نظارت شورای نگهبان بر انتخابات؛ موضوع اصل ۹۹ قانون اساسی ۹
- تحلیل سازوکار تصمیم‌گیری در شرایط اضطراری در پرتو اصول ۷۹ و ۱۷۶ قانون اساسی ۳۵
- تحلیل حدود صلاحیت شوراهای محلی در پرتو نظرات شورای نگهبان ۶۷
- مرز بودجه‌گذاری و بودجه‌نویسی؛ تحلیل حدود صلاحیت مجلس شورای اسلامی در تغییر لایحه بودجه ... ۱۰۳
- نگرشی بر مفهوم بودجه و شاخص‌های آن در نظام حقوقی ایران ۱۳۱
- شفافیت مذاکرات در نهادهای دادرسی قانون اساسی ۱۶۱
- کیفیت مشارکت نمایندگان مجلس شورای اسلامی در فرآیند قانون‌گذاری ۱۸۵

مقدمه

موضوعات مطرح در حوزه حقوق عمومی به‌عنوان شاخه‌ای از علم حقوق که به بیان ضوابط و الزامات نحوه اعمال حاکمیت و چارچوب‌های قدرت سیاسی می‌پردازد، در اثر تحولات و تغییر اقتضائات جامعه نیازمند ارائه تحلیل‌های دقیق و کارشناسانه مبتنی بر مبانی نظام سیاسی و با راهبرد حل مسائل است. از همین‌رو مطالعه موضوعات گوناگون حوزه حقوق عمومی و ارائه تحلیل نسبت به موضوعات چالشی این حوزه و ارائه تحلیل‌ها و راهکارهای حقوقی جهت حل مسائل کشور، موضوعی ضروری می‌نماید. در این راستا، پژوهشکده شورای نگهبان به‌عنوان بازوی مشورتی حقوقی شورای نگهبان، علاوه بر ارائه نظرات مشورتی به شورای نگهبان درخصوص انطباق مصوبات مجلس شورای اسلامی و اساسنامه‌های مصوب دولت با قانون اساسی، به مطالعات نظری، راهبردی و کاربردی درخصوص موضوعات مختلف حقوق عمومی می‌پردازد. این پژوهشکده -که از سال ۱۳۷۶ با عنوان «مرکز تحقیقات شورای نگهبان» تأسیس شد- در این مسیر با استفاده

از نیروهای جوان و مستعد دانشگاهی و حوزوی، موضوعات مختلف مورد نیاز جامعه علمی و موضوعات مرتبط با صلاحیت‌های شورای نگهبان و همچنین نیازهای پژوهشی شورای نگهبان را شناسایی کرده و به ترتیب اولویت در دستور کار قرار داد که ثمرات آن در قالب مقالات علمی-پژوهشی، گزارش‌های پژوهشی^۱، گزارش‌های کارشناسی^۲ و کتاب‌های مختلف به جامعه علمی و شورای نگهبان تقدیم شده است.

در همین راستا و با توجه به ضرورت هم‌اندیشی، بحث و تبادل نظر درباره موضوعات حقوق عمومی، پژوهشکده شورای نگهبان با همکاری شورای عالی انقلاب فرهنگی و در چارچوب آیین‌نامه‌های مصوب این نهاد اقدام به طراحی مجموعه کرسی‌های علمی نقد نموده است. مجموعه پیش‌رو، تحقیقات علمی ارائه شده در کرسی‌های برگزار شده در سال ۱۴۰۰ می‌باشد که در آن‌ها صاحب‌نظران حوزه‌های گوناگون حقوق عمومی به تبیین نظرات خود پرداخته و این نظرات به وسیله اساتید حقوق عمومی مورد نقد قرار گرفته است. لازم به ذکر است، مطالب مطرح شده در این نشست‌ها، نظرات حاضران در نشست بوده و لزوماً بیان‌کننده دیدگاه شورای نگهبان و پژوهشکده نیست.

---

۱. جهت دسترسی به گزارش‌های پژوهشی منتشر شده توسط پژوهشکده شورای نگهبان به نشانی زیر مراجعه نمایید:

shora-rc.ir

۲. جهت دسترسی به گزارش‌های کارشناسی شورای نگهبان به بخش نظرات مجامع مشورتی در سامانه جامع نظرات شورای نگهبان (معرفی شده در پیوست این کتاب) مراجعه نمایید.